

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

“TRANSPORT LOGISTIKASI”

fanidan

O'QUV DASTURI

3-kurs uchun

Bilim sohasi: 700000 - Ishlab chiqarish texnik soha
Ta'lim sohasi: 710000 - Muhandislik ishi
Ta'lim yo'nalishi: 60712500 - Transport vositalari muhandisligi
(avtomobil transporti)

Fan/modul kodi TL2504	O'quv yili 2024-2025	Semestr 5	ECTS- Kreditlar 4
Fan/modul turi Tanlov	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1. Transport logistikasi	60	60	120

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maksad - iqtisodiyotni yangilash va modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot va zahiralarni saqlash, ularni isyemolchilarga o'z vaqtida, kerakli miqdorda yetkazishning mohiyati va zarurligini ko'rib chiqqan holda, talabalarda shu sohada nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdir.

Fanning vazifasi - logistika obyekt va subyekti, mikro va makrologistik tizimlar, logistikada oqimlar va ularning turlari, logistik tizimda transport turini tanlash masalalari, logistik tizimda zahiralarni boshqarish, yuk tashishda axborot oqimlarini loyihalash, logistik xarajatlar, turli transport turlarida yuk tashish tariflari va ularni hisoblash tartibi, omborlar, logistik markazlar va unda amalga oshiriladigan transport xizmatlari haqida tushunchalar berishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qisim (ma'ruza mashg'ulotlari).

Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

- 1. Mavzu. Kirish. Transport logistikasining asosiy yo'nalishlari va tushunchalari.** Transport logistikasi fanining vujudga kelish tarixi. Transport logistikasi fanining rivojlanish bosqichlari. Logistikaning asosiy maqsadi, masalalari va tushunchalari. Moddiy oqimlarni boshqarishda logistik yondoshuvning o'ziga xos xususiyatlari. Transport logistikasining funksiyalari.
- 2. Mavzu. Logistikada transportning ahamiyati.** Transport vositalarining turlari va ularning moddiy texnika bazasi. Transport turlarining moddiy - texnika bazasi. Mahsulotlarni yetkazib berish tizimini boshqarish. Avtotransport harakatlanuvchi tarkibining xizmatlari.
- 3. Mavzu. Transport logistikasining axborot ta'minoti.** Logistik

axborot oqimlari. Teskari aloqaga ega axborot tizimini boshqarish. Logistik axborot tizimi infrastrukturasi va axborot texnologiyalari. Yo'lovchilarni tashishda logistik axborot texnologiyalari. Logistik axborot tizimlarida shtrix kodlardan foydalanish

4. Mavzu. Taqsimot logistikasi va uning asosiy elementlari. Taqsimot logistikasi tushunchasi va qo'llanilish sohasi. Tovarlarni taqsimlash kanallari, ularning vazifalari va tuzilishi. Tovarlarni yetkazib berish kanallarini tanlash. Taqsimot markazlarini joylashtirish. Taqsimlash tizimida omborlarning optimal miqdorini aniqlash.

5. Mavzu. Omborlar logistikasi va uning asosiy elementlari. Omborlarning turlari. Omborlarda amalga oshiriladigan operatsiyalar. Transport va ortish-tushirish mashinalari ishini birgalikda tashkil etish.

6. Mavzu. Logistik yetkazib berishda taralash va himoyaviy o'rab-chirmash. Logistik yetkazib berish zanjirida taralash va himoyaviy o'rab-chirmash zaruriyati. Mahsulotlarni shikastlanishdan saqlash. Konteynerlashtirish.

7. Mavzu. Logistikaning transport ekspeditsiya ta'minoti. Tovarlarni taqsimotida transport ekspeditsiya ta'minotining hozirgi davr muammolari. Tovarlarni yetkazib berish tizimlari (yunimodal, intermodal, multimodal tizimlar). Terminalarning vazifasi. Logistik markazlar va ularni boshqarish.

8. Transport logistikasi ta'minot zanjirida zahiralarni boshqarish. Zahiralarni boshqarish va tovar siyosati. Zahiralarning belgilanishi va turlari. Moddiy zahiralarni boshqarish tizimi.

9. Transport logistikada strategiyalash va rejalashtirish asoslari. Strategik reja va uni tuzish tartibi. Transport logistika faoliyatining strategiya turlari. Moddiy oqimlarni bashorat qilish va strategik reja ko'rsatkichlarini hisoblash usullari.

10. Transport logistika tizimida mahsulotlarni omborga joylashtirish. Zahiralarni omborga joylashtirish va shu tizimning ta'rifi. Transport omborxonasi moddiy oqimlarini tashkil qilish. Turli xil korxonalarni moddiy boylik manbalari bilan ta'minlash strategiyasi. Omborxonada ishini ba'zi bir ko'rsatkichlar hisob-kitobi.

11. Xarid qilish logistikasi. Xarid qilish logistikasining vazifalari va faoliyatlari. Xarid logistikasining amal qilish mexanizmi. Xaridorni rejalashtirish. Mahsulot yetkazib beruvchilar tanlovi.

12. Transport logistika tizimida boshqaruvni tashkil etish. Boshqaruvning asosiy funksiyalari. Materiallar oqimini boshqarishning funksional mexanizmi. Logistika tizimida nazoratni o'rnatish.

13. Servis xizmati logistikasi. Servis xizmati logistikasining mazmuni

<p>va ahamiyati. Iste'molchi talabini qondirish servisi mezonini. Ishlab chiqarish mazmunidagi xizmat ko'rsatish servisi mezonini. Sotuvdan keyingi xizmat ko'rsatish servisi mezonini. Axborot xizmat ko'rsatish servisi mezonini. Moliya - kredit xizmatini ko'rsatish servisi mezonini.</p> <p>14. Transport logistikasida korxonaning raqobatbardoshligini oshirish. Logistikaning raqobatdagi roli. Raqobat afzalliklarini logistikalashtirish. Razobotli iqtisodiy oqimlar va ularni logistikalashtirish. Logistik xarajatlar va ularni qisqartirish yo'llari. Boshqa sohalaridagi logistikaning xususiyatlari.</p> <p>15. Transport logistikasida xizmat ko'rsatish sohalarini. Logistik xizmat ko'rsatish haqida tushuncha. Logistik xizmat ko'rsatish tizimini shakllantirish. Logistik xizmat ko'rsatish darajasi. Logistik harajatlar muammosiga nazariy yondoshuv. Xizmat ko'rsatish harajatlarining xizmat darajasiga bog'liqligi. Harid hajmining xizmat ko'rsatish darajasiga bog'liqligi. Logistik xizmat ko'rsatish darajasining qulay hajmini aniqlash. Logistik xizmat ko'rsatishning sifat ko'rsatkichlari.</p>	<p>III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar (Amaliy mashg'ulot), (Mustaqil ta'lim).</p> <p>Amaliy mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Transport logistikasining asosiy yo'nalishlari va tushunchalari. 2. Logistikada transportning ahamiyati. 3. Transport logistikasining axborot ta'minoti. 4. Taqsimot logistikasi va uning asosiy elementlari. 5. Omborlar logistikasi va uning asosiy elementlari. 6. Logistik yetkazib berishda taralash va himoyaviy o'rab-chirmash. 7. Logistikaning transport ekspeditsiya ta'minoti. 8. Transport logistikasi ta'minot zanjirida zahiralarni boshqarish. 9. Transport logistikada strategiyalash va rejalashtirish asoslari. 10. Transport logistika tizimida mahsulotlarni omborga joylashtirish. 11. Xarid qilish logistikasi. 12. Transport logistika tizimida boshqaruvni tashkil etish. 13. Servis xizmati logistikasi. 14. Transport logistikasida korxonaning raqobatbardoshligini oshirish. 15. Transport logistikasida xizmat ko'rsatish sohalarini. <p>Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan ko'nikmalarini amaliy mashg'ulotlarda logistik xujjatlar va pedagogik texnologiyalar orqali yanada</p>
---	--

<p>boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustahkamlashga erishadilar, tarqatma materiallardan foydalanish, masalalar echish, mavzular bo'yicha ko'rgazmali qo'llar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.</p>	<p>IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <p>Mustaqil ta'limni tashkil etishda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi va joriy nazorat sifatida baholanadi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mavzular bo'yicha konspekt (referat, taqdimot) tayyorlash. Nazariy materialni puxta o'zlashtirishga yordam beruvchi bunday usul o'quv materialiga diqqatni ko'proq jalb etishga yordam beradi. Talaba konspekti turli nazorat ishlariga tayyorgarlik ishlarini osonlashtiradi, vaqtni tejaydi; 2. O'qitish va nazorat qilishning avtomatlashtirilgan tizimlari bilan ishlash olgan bilimlarini o'zlashtirishlari, turli nazorat ishlariga tayyorgarlik ko'rishlari uchun tavsiya etilgan elektron manbalar, innovatsion dars loyihasi namunalari, o'z-o'zini nazorat uchun test topshiriqlari va boshqalar; 3. Fan bo'yicha qo'shimcha adabiyotlar bilan ishlash. Mustaqil o'rganish uchun berilgan mavzular bo'yicha talabalar tavsiya etilgan asosiy adabiyotlardan tashqari qo'shimcha o'quv ilmiy adabiyotlardan foydalanadilar. Bunda rus va xorijiy tillardagi adabiyotlardan foydalanish rag'batlantiriladi; 4. INTERNET tarmoqlaridan foydalanish. Fan mavzularini o'zlashtirish, mavzu bo'yicha INTERNET manbalarini topish, ular bilan ishlash nazorat turlarining barchasida qo'shimcha reyting ballari bilan rag'batlantiriladi. <p>* darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari mavzularini o'rganish;</p> <p>* tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalari qismini o'zlashtirish;</p> <p>* yangi texnikalarni, jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish;</p> <p>* faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari;</p> <p>* masofaviy (distatsion) ta'lim;</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzulari:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Logistikaning rivojlanish tarixi va uslubiyoti 2. Logistikaning tushunchalari va predmeti 3. Logistikaning funksional majmuasi. Ta'minot logistikasi 4. Taqsimot logistikasi 5. Omborlar logistikasi 6. Yuklarni tashish jarayonlari va texnologiyalarini optimallashtirish masalalari va ularning yechimlari 7. Yuk oqimlarini jo'natish, qabul qilish jarayonlari va ko'rsatkichlarini modellashtirish 8. Tashish xizmati ko'rsatish jarayonlarini boshqarish modellari
--	---

<p>9. Yuk oqimlarini marshrutlash tirish modellari va uslublari</p> <p>10. Yo'lovchilarga transport xizmati ko'rsatishning logistik tizimini boshqarish</p> <p>11. Transport logistikasi majmuasi. Logistik tizimlarda tashishni tashkil etish</p> <p>12. Yuk oqimlarini aniq muddatda yetkazib berishni ishonchli rejalashtirish</p> <p>13. Iste'molchilarga avtomobil transporti xizmati ko'rsatish tizimi va jarayonlari</p> <p>14. Yuk va yo'lovchilar tashish xizmati logistik operatsiyalari va zvenolarining texnologik jarayonlari hamda ko'rsatkichlari</p> <p>15. Logistikada axborot-kommunikatsiya tizimlari va texnologiyalari</p> <p>16. Logistikaning zamonaviy masalalari va O'zbekistonda ularni joriy etish imkoniyatining istiqbollari</p> <p>17. Logistik faoliyatni ma'muriy boshqaruv masalalari</p> <p>18. Moddiy oqimlar va logistik operatsiyalar</p> <p>19. Respublikamizda logistik markazlarning shakllanishi.</p> <p>20. Transport va ombor jarayonlarining o'zaro bog'liqligi.</p> <p>21. Transport xizmatlari va yuklarni ekspeditsiyalash.</p> <p>22. Yuklarni konteynerlarda tashish ahamiyati. Multimodal tashishlar va yuk birliklari.</p> <p>23. Xalqaro transport yo'laklari va ularni rivojlantirish. Logistika va marketingni o'zaro bog'liqligi.</p> <p>24. Yevropada operator kompaniyalari transport xizmatlari bozorining rivojlanishi.</p> <p>25. Logistik markazlarni tashkil qilish konsepsiyasi. Halqaro tashuvlarni huquqiy tartibga solish asoslari.</p> <p>26. Transport-ekspeditsion xizmatlar faoliyati va logistikaning rivojlanishi, turli transport turlarining o'zaro bog'liqligi.</p> <p>27. Transport servisi sifatini yaxshilash raqobatbardoshlikni oshirish omili.</p> <p>28. Korxonada material oqimlarni boshqarishda logistik yondoshuv samarasi.</p> <p>29. Transport logistikasida marshrutlashtirish masalalari..</p> <p>30. Yo'lovchilar tashishning axborotlogistik texnologiyalari.</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p>	<p>V. Ta'lim natijalari. Kasbiy kompetentsiyalar</p> <p>Talaba bilishi kerak:</p> <p>Talaba "Transport logistikasi" fanida transport vositalari muhandisligi fanlarining qonun va qoidalarini, injenerlik amaliyotida juda ko'p</p>
6.	

<p>qo'llanishi mumkin bo'lgan masalalari qoidalarini haqida tasavvur va bilimiga ega bo'lishi;</p> <p>Talaba amaliy mashg'ulotlari bo'yicha amaliy ko'nikmalar hosil qilish va o'zlashtirish mashg'ulotlarga to'liq ishtirok etish va modul platformasi orqali topshiriqlarni bajarish natijasida nazoratini biladi;</p> <p>Talaba mustaqil ta'lim mavzulari modul platformasi orqali berilgan mavzular bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. (test, referat va boshqa usullarda).</p>	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma'ruzalar; - interfaol keys-stadilar; - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - individual loyihalalar; - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalalar.
7.	
	<p>VII. Kredintlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni topshirish.</p>
	8.

VIII. Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. Mamadiyrov O.T. Transport logistikasi. O'quv qo'llanma. "Intellekt" nashriyoti. – Qarshi. 2023. – 155 b.
2. Bozorov I.N., Omonov A. A., Dalijev Sh.K. Transport logistikasi. Oliy o'quv yurtlari uchun o'quv qo'llanma. — Samarqand: SamDU nashri, 2021. — 212 bet.
3. E.A.Soliyev, J.R.Qulmuhamedov, F.R.Mirzayev, O.K.Adilov, X.A.Mirg'iyazov, K.M.Nazarov "Transport logistikasi asoslari" o'quv qo'llanma prof. O.U.Salimov tahriri ostida Jizzax-2014y.
4. Л.Б.Миротин М. Транспортная логистика. М.: "Экзамен", 2002, 512 с.
5. D.M.Umarova, M.A.Bo'ronovalar "Logistika" o'quv qo'llanma TAYI: Cho'lpon-2016 yil.
6. J.R.Qulmuhamedov, M.M.Aripjonovlar "Logistika asoslari" o'quv qo'llanma TAYI: Fan va Taraqqiyot - 2015 yil.
7. Q.A.Dadaboyev "Logistika" o'quv qo'llanma TDII: Iqtisod-moliya - 2007 yil.
8. S.S.G'ulomov, Y.T.Dodoboyev, M.O.Osmonovlar "Logistika" o'quv qo'llanma TAYI: Yangi asr avlodi -2001 yil
9. **Qo'shimcha adabiyotlar**
 1. SH. Mirziyoyev. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O'zbekiston, 2016.
 2. 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni.
 3. A.A. Karimov va O.T.Mamadiyrov "Transport logistikasi" fanidan ma'ruzalar matni. 2022 yil.
 4. A.A. Karimov va O.T.Mamadiyrov "Transport logistikasi" fanidan laboratoriya mashg'ulotlarini bajarish bo'yicha uslubiy ko'rsatma. 2022 yil.
 5. С.Е.Гавришев, Е.П.Дудкин, С.Н.Корнилов, А.Н.Рахмонгулов, С.В.Трофимов Транспортная логистика: учебное пособие –С-Пб.: ПГУПС, Табл. 10, Ил 28, 2003 — 279 с.
 6. Транспортная логистика : учебное пособие / И. Н. Лавриков, Н. В. Пеньшин. – Тамбов : Изд-во ФГБОУ ВО «ПГТУ», 2016. – 92 с. – 100 экз. – ISBN 978-5-8265-1568-6.
 7. Транспортная логистика : учебное пособие / Л. Э. Еремеева ; Сыкт. лесн. ин-т. — Сыктывкар : СЛИ, 2013. — 260 с.
 8. Igor. Y. Davydenko. Logistics Chains in Freight Transport Modelling /

Delft University of Technology, 2015. - pp. 188.

9. SH.A.Butayev, Q.M.Sidiqazarov, A.S.Murodov, A.O'.Qo'ziyev. Logistika (yetkazib berish zanjirida oqimlarni boshqarish). «Extrtmum – PRESS». T.: 2012, 577 b.

Qo'shimcha axborot manbalari (internet saytlar, davriy nashrlar):

1. www.ziyounet.uz – ta'lim portali.
2. www.natlib.uz – O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligining Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi.
3. www.hardline.ru – kompyuter hujjatlari.
4. www.ziyouz.com – elektron kutubxona.

10.	Fanning o'quv dasturi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot Institut Kengashida muhokama etilgan (2024-yil " ") dagi №" " -sonli bayonnoma) va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.
11.	<p style="text-align: center;">Fan/modul uchun mas'ul</p> <p>Tuzuvchi: O.T.Mamadiyov - QarMII "Transport vositalari muhandisligi" kafedrasida katta o'qituvchisi</p> <p>Taqrizchilar: A.E.Yusupov - QarMII "Transport vositalari muhandisligi" kafedrasida dotsenti I.J.Toirov - QarMII "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish va servis" kafedrasida dotsenti</p>
12.	